

STADSBYGGNADSKONTORET
PLANAVDELNINGEN
Berit Göransson
Tfn 08-508 272 80

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
DNR 2010-08768-33
SID 1 (11)
2012-10-31

Samrådsredogörelse Förslag till Energiplan för Stockholm

Innehåll

Statliga och regionala myndigheter och förbund, energibolag
Länsstyrelsen
Tillväxt, Miljö och Regionplanering (TMR)
Fortum Värme samägd med Stockholms stad

Andra kommuner
Huddinge
Järfälla
Sundbyberg

Kommunala förvaltningar och bolag
Stockholm Stadshus AB
Exploateringsnämnden
Miljö- och Hälsoskydds-nämnden
Trafikkontoret
Svenska Bostäder
Stockholmshem
Familjebostäder
Stockholms Hamn
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)
StorStockholms Brandförsvär
Enskede-Årsta-Vantörs SDN
Farsta SDN
Östermalms SDN

Övriga organisationer
Stockholm Byggmästareförening

Sammanfattning

En fråga som de flesta remissinstanser tar upp är dokumentets status och karaktär liksom kopplingen till övriga energiplaner. Länsstyrelsen anser att den fungerar som ett kunskapsunderlag som redovisar energifrågans betydelse i samhället. Länsstyrelsen anser inte att den kommer att fungera som tematiskt tillägg. Ett tematiskt tillägg bör vara en mer preciserad vägledning för efterföljande planering än vad ÖP redan ger. Länsstyrelsen i likhet med TMR saknar en redogörelse för de regionala målen och ett tydligare regionalt perspektiv. Länsstyrelsen anser inte att en miljöbedömning enligt miljöbalken behövs.

Box 8314, 104 20 Stockholm. Besöksadress Fleminggatan 4
Telefon 08-508 27 300. Fax 08-508 27 170.
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

www.stockholm.se

Fortum Värme ställer sig bakom de övergripande ansatserna men anser att fjärrvärmens betydelse för ett uthålligt energisystem i staden beskrivs på ett negativt sätt. Stockholmshem och Familjebostäder har dock en mer kritisk syn på fjärrvärmens jämfört med att använda värmepumpar. De anser vidare att planen är informativ och instämmer i det mesta som föreslås. Svenska Bostäder anser att förslaget är en bra redovisning och avstämning av stadens nuvarande verksamhet och förutsättningar inom energiområdet.

Exploateringsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden tar också upp dokumentets status och vill ha en fördjupad redovisning av de frågor som hör till en traditionell energiplan som tillförsel, distribution och användning. Exploateringsnämnden anser inte att energiplanen ska vara ett tematiskt tillägg.

Stockholms Hamn vill ha ett tydligare åtgärdsprogram och SISAB saknar en redovisning av förvaltningars och bolags rådighet.

Trafikkontoret och stadsdelsnämnderna är i stort sett positiva men har också förslag på fördjupad redovisning av vissa frågor. Trafikkontoret anför att avfallsplanen hör till stadens styrande dokument.

Förslag på revideringar

- Bli ett tydligare kunskapsunderlag med mer om regionala mål och samarbeten. Förtydliga att det inte är en åtgärdsplan och att energiplanen utgår från de mål som finns formulerade i stadens övriga dokument som behandlar energi.
- Föreslå att planen inte blir ett tematiskt tillägg och utveckla distribution och tillförselfrågorna. Utveckla informationen om viktiga anläggningar (Hamnen, ÅVC, bensinstationer, biogas ställen m m)
- Fördjupa diskussionen om konflikten mellan fjärrvärme och eluppvärmning samt fjärrvärmens monopolställning. Texterna om tredjepartstillträde (TPA) ska revideras.
- Fler mål från miljöprogrammet ska exemplifieras och kommenteras; som till exempel energianvändning i offentliga miljöer och miljövänliga transporter.

Statliga och regionala myndigheter och förbund, energibolag

Länsstyrelsen i Stockholm

Länsstyrelsen anser att förslaget till Energiplan för Stockholm på ett tydligt och lätt tillgängligt sätt redovisar energifrågans betydelse i samhället. Länsstyrelsen instämmer i Stadsbyggnadskontorets bedömning att en miljöbedömning av planen enligt miljöbalken inte krävs. För att kunna utgöra ett tematiskt tillägg till översiktsplanen anser Länsstyrelsen att samrådshandlingen behöver utvecklas för att ge en mer preciserad vägledning för efterföljande planering och tillståndsprövning än vad gällande översiktsplan redan ger. Länsstyrelsen

anser att energiplanen såsom den presenteras i samrådshandlingen kan fungera väl som ett planeringsunderlag inom översiktsplaneringen och även för detaljplanering och bygglovsprövning.

Länsstyrelsen anser vidare att även om energiplanen är en kommunal plan för Stockholms stad så är det angeläget att den sätter in stadens energiplanering i ett regionalt sammanhang. Det finns till exempel flera regionalt viktiga energi- eller avfallsanläggningar i Stockholm stad och på samma sätt finns det för staden regionalt viktiga anläggningar i grannkommunerna. Även de ur energisynpunkt de viktiga transporterna behöver i hög grad hanteras utifrån ett regionalt perspektiv.

Av förslaget till energiplan framhålls att utsläppen från tunga lastbilar ökat markant. Genom att värna hamnarna och hamnverksamheten och den godshantering som sker där kan de tunga vägtransporterna minska. Energiplanen bör därför enligt Länsstyrelsens uppfattning även behandla möjligheterna, riskerna och förutsättningarna till sjötransporter av gods.

Tillväxt, Miljö och Regionplanering (TMR)

TMR anser att de styrande mål som finns på EU-nivå, nationell, regional och lokal nivå bör kompletteras med klimatmålen i RUFSS. Stockholmsregionen har på många sätt en gemensam energiutmaning där bl a fjärrvärmenät, kollektivtrafik, infrastruktur och resmönster delas av invånarna i hela regionen. TMR anser därför att det regionala perspektivet behöver tydliggöras och att målmatrisen bör utvidgas för att sätta Stockholms stads mål i rätt perspektiv.

De övergripande strategierna i dokumentet borde lyftas fram ännu mer för att tydliggöra hur de övergripande strategierna kopplas till de olika sektorernas utmaningar. Vidare borde Energiplanen också kunna beskriva planens inverkan på miljö och hälsa tydligare. Redan idag överskrider t ex miljö kvalitetsnormerna för luft på flera av stadens gator, vilket påverkar hälsan i staden negativt. Energiplanen rekommenderar att åtgärder måste vidtas, men nämner inte förslag på sådana eller vilka konsekvenser det får om sådana inte görs. Det vore bra om det tydligare kunde anges hur energiplanen och åtgärdsprogrammet ska kopplas till varandra, liksom hur energiplanen ska kopplas till de mål i Miljöprogram 2012-15 som redan har antagits.

Fortum Värme samägt med Stockholms stad (FV)

FV ställer sig bakom de övergripande ansatserna att utgå från en globalt systemperspektiv och att staden därvid strävar mot en minskning av primärenergianvändningen och de globala koldioxidutsläppen för Stockholms energiförsörjning. FV konstaterar dock vidare att dessa övergripande ansatser inte på ett konsekvent sätt tillämpas inom ramen för övrigt i de mer detaljerade avsnitten. Detta gäller främst i synen på elens roll i värmeförsörjningen och vid formuleringen och definitionerna av kravnivåerna för byggnaders energiprestanda. Detta leder till att fjärrvärmen framställs negativt i förhållande till lokal uppvärmning med värmepumpar.

Sammanfattningsvis menar FV att det mesta i planen, särskilt på den principiella nivån, är väl utformat. Det finns brister i detaljerna och Fortum Värme förelår korrigerande skrivningar på en rad punkter.

Andra kommuner

Huddinge kommun

Huddinge kommun avstår från att svara på Stockholms stads samrådsförslag avseende *Energiplan för Stockholm*, då bedömningen är att Huddinge kommun inte är berörd av förslaget.

Järfälla kommun

Järfälla konstaterar att planering som rör energiförsörjning i många fall kräver en regional samordning, såsom exempelvis utbyggnad av fjärrvärmeanläggningar, fjärrvärmenät och biogasanläggningar. Av särskilt intresse för Järfälla är utbyggnaden av anläggningen i Lövsta som med sitt geografiska läge skulle kunna möjliggöra framtida leverans av fjärrvärme till Järfällas södra delar.

Sundbybergs stad

Sundbybergs stad har inga synpunkter på förslag till energiplan för Stockholm.

Kommunala förvaltningar och bolag

Stockholm Stadshus AB

Koncernledningen ser positivt på utformningen av förslaget till energiplan för Stockholm. Den bör knytas som ett tematiskt tillägg till Översiktplanen 2010, för att den på så sett, tydligare kopplas till den fysiska planeringen. Det skulle behöva tydliggöras vilken status energiplanen har i förhållande till de andra styrande dokumenten för Stockholm. Därtill skulle en beskrivning behövas till hur inriktningsmålen i regionplanen hänger ihop med inriktningsmålen i Miljöprogrammet.

Koncernledningen ser positivt på att energiplanen ger en tydlig inriktning kring en övergång från olja och kol till biobränslen och menar att ny teknik behöver utvecklas för att lösa de säsongsbetonade effektivitetsproblemen i fjärrvärmenätet.

Vad gäller transportsektorn bör fokus bör ligga på att följa upp satsningar i stadens miljöprofilområden, och sprida de goda exemplen kring t.ex. logistik, söktrafik och p-normer till andra delar av staden.

Koncernledningen menar att de ambitiösa klimat- och energimålen samt planeringsinriktningarna i energiplanen är förenade med kostnader, inte minst för bostadsbolagen. För att få till en snabb förändring behövs ekonomiska incitament och precis som energiplanen beskriver, ny teknik.

Koncernledningen bedömer att Fortum Värmes modell för öppna nät, som nu testas kan vara ett alternativ till TPA förslaget att stärka kundens ställning genom ökad valfrihet och transparens.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden inriktar sitt svar på frågan om vilken omfattning, inriktning och status stadens energiplan bör ha.

Nämnden anser att planen bör koncentreras och inriktas på de frågor som är kopplade till tillförsel, distribution och användning av energi i staden, dvs, en energihushållningsplan. Inriktningen bör alltså gälla hur energiförsörjningssystemet behöver ställas om för allt energisnålare bebyggelse. Vidare bör kraftvärmeproduktion analyseras och beskrivas bättre.

Den nya energiplanen ska på samma sätt som den nuvarande planen inte ges status av stadsövergripande styrdokument och därmed inte rikta sig direkt till nämnder och bolag. Sådana krav som staden ställer i egenskap av markägare, vid markanvisningar och i exploateringsavtal, och som föreslås tas upp i en av energiplanens planeringsinriktningar, är enligt nämndens mening felaktigt att formalisera i en översiktsplan enligt plan- och bygglagen.

Markanvisningsprocessen ligger inom exploateringsnämndens reglementsensliga ansvarsområde och styrs av den markanvisningspolicy som exploateringsnämnden har att besluta om. Istället för att ytterligare tynga stadens samling av stadsövergripande styrdokument inom miljöområdet och dessutom införa allt fler sektorsprogram i översiktsplanen, vore det mer naturligt att staden verkar för att den inaktuella lagstiftningen om kommunal energiplanering upphävs eller åtminstone aktualiseras.

Nämnden anser att energiplanen bör miljöbedömas enligt miljöbalken.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet har lagt egna förslag till beslut.

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden (MHN)

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) finner att de föreslagna strategierna är mycket generellt formulerade. De efterlyser en mer vägledande plan för den fysiska planeringen som ger en betydligt mer fördjupad analys och som tar upp frågor om reservat av områden för energiproduktion och energidistribution samt gestaltungsfrågor vid utformningen av detaljplaner. Vidare saknar MHN resonemang där avvägningar görs mellan olika intressen rörande energibehov och energitillgångar. De ger exempel på utmaningar där de saknar analyser av flera viktiga frågor. De är :

- Hur fjärrvärmebehovet påverkas av energieffektiviseringar och nyproduktion av lågenergihus;
- Hur elanvändningen påverkas när elbilar blir många i trafiken;
- Hur den begränsade tillgången på biogas fördelas mellan fordon och stadsgasnätet;
- Hur närproducerad värme från solfångare påverkar fjärrvärmebehovet;
- Vilka potentialer det finns för smarta energinät för el, värme och kyla samt hur dessa nät ger nya förutsättningar för energiutnyttjande.

MHN finner att *Energiplan för Stockholm* och *Åtgärdsplan för Klimat och Energi 2012 – 2015 med utblick till 2030* har många beröringspunkter och behandlar delvis samma frågor. För att ge en mer samlad bild av energi-

tillförselns och användningens konsekvenser för miljö och resurshushållning, dessa frågor behandlas i ett dokument som uppfyller kraven på en energiplan enligt lagen om kommunal energiplanering. I ett annat dokument behandlas energiaspekter som en fördjupning av Översiktsplanen i termer av stadsplanefrågor om reservat för energiproduktion, energidistribution, gestaltungsfrågor för detaljplaner rörande byggnaders placering, solceller i stadsbilden m.m. Denna förändring av dokument strukturerna kan ske när planerna blir föremål för revidering.

Socialdemokraterna respektive Vänsterpartiet har lagt egna förslag till beslut.

Trafikkontoret

Energiplanen är överlag ett genomtänkt och tydligt strategidokument. Eftersom den i egenskap av övergripande strategisk plan inte innehåller direkta åtgärdsförslag, är det viktigt att även tydliggöra att de olika aktörerna behöver arbeta vidare med att ta fram åtgärds- och handlingsplaner.

Trafikkontoret har vidare en rad mer detaljerade synpunkter till exempel: Avfallsplanen bör ingå i uppräkningsen av styrande dokument. Det behövs en samsyn hos inblandade aktörer beträffande avfallshanteringen och att det är viktigt att ytor för avfallshantering säkerställs inom staden. Stadens årsmål för separat insamlat matavfall 2012 är 12 000 ton, vilket motsvarar ca 13 procent av uppskattad total mängd matavfall.

En ytterligare planeringsinriktning som skulle kunna läggas till är att minska behovet av resande. Fokus flyttas från ”mobility” till ”accessibility” – det är inte mängden resande som ska maximeras i kalkyler utan vad människor har tillgång till. Detta öppnar upp för t ex videomöten som alternativ till resor.

En betydande sektor som skulle kunna få mer utrymme i planen är energianvändningen i den offentliga miljön; gatubelysning, tunnelbelysning, trafiksignaler, rulltrappor osv. Staden har arbetat aktivt med att minska energiförbrukningen på detta område, t ex genom utbyte av gatubelysning, men det finns fortfarande en potential för ytterligare effektiviseringar.

Svenska Bostäder

Svenska Bostäders uppfattning är att förslaget är en utmärkt redovisning och avstämning av stadens nuvarande verksamhet och förutsättningar inom energiområdet. Det överensstämmer också med formuleringen i inbjudningsbrevet där det bland annat anges att förslaget till energiplan ”inte en handlings- eller åtgärdsplan för att minska energianvändning och utsläpp. Syftet är att vara ett kunskapsunderlag som redovisar stadens långsiktiga utmaningar inom energiområdet.”

Innehållsmässigt har de inget att erinra eller tillägga, möjligen att det i energinyckeltalen klarläggs vilket areabegrepp som avses. De ser det som önskvärt att stadens framtida riktlinjer och planer inom energi- och miljöområdet om möjligt sammanställs till ett samlat dokument. För närvarande finns det som bekant tre olika dokument som i princip behandlar samma frågor.

Stockholmshem

Stockholmshem anser att det är bra att staden nu tar fram en energiplan och de instämmer i det mesta av det som föreslås. Synpunkterna tar sikte på det som gäller energiåtgången i bostadsbeståndet.

2050 är en mycket lång planeringshorisont och många innovationer på energiområdet kommer säkerligen att ske under de kommande åren. Det är naturligt att räkna med att exempelvis värmepumparna kraftigt kommer att förbättras, att solcellerna blir effektivare och billigare, att helt nya energikällor tillkommer, att lagring av el blir möjlig och att överföring av energi över längre sträckor, från exempelvis Sahara, kan ske utan stora förluster. Vi kan definitivt räkna med att utbyggnaden av vindkraften kommer att öka kraftigt i Sverige vilket till och med kan leda till ett överskott av ren el i landet. Ur klimatperspektiv är det i nuvarande läge lättare att uppnå klimatmålen genom att, för värmebehovet, planera för en utökad användning av el från rena energikällor. Detta t.ex. genom att använda effektiva värmepumpar för återvinning av värmeenergi i nya och ombyggda byggnader.

Familjebostäder

Generellt anser Familjebostäder att Energiplanen för Stockholm är en bra utformad informativ skrift. Möjligheten att uppnå mål för energieffektivisering påverkas också av ett annat tematiskt tillägg som Arkitektur Stockholm. Vilka energiåtgärder som blir möjliga att genomföra beror på hur bevarandekraven kommer att hanteras. Många viktiga energieffektiviseringsåtgärder innebär exteriör ändring av fastigheterna och kan komma i konflikt med bevarandekravet.

Familjebostäder delar uppfattningen att energieffektivisering bör bedömas utifrån ett systemperspektiv. Familjebostäder har i sitt energieffektiviseringsarbete valt att även arbeta med begreppet marginalel för att ta hänsyn till miljöeffekterna vid ett förändrat elbehov. Marginalel är enligt Energimyndighetens definition den elkraft som med ett marknadsekonomiskt synsätt är den dyraste el att producera vid ett givet tillfälle. Det är den el som ytterligare måste produceras, då el från basproduktionen inte räcker till för att möta användningsbehovet. Det innebär t ex att en ökning av elanvändningen inom ett givet system, leder till att el producerad på marginalen ökar. Detta synsätt betyder att ökad elanvändning leder till ökad produktion av marginalel.

För slutanvändare, som Familjebostäder, är det bara relevant att målstyra för hur mycket energi som används i den egna verksamheten eftersom det påverkar både miljöpåverkan och kostnader. För att ta hänsyn till systemperspektivet har Familjebostäder kompletterat energieffektiviseringsarbetet med begreppet marginalel. Oberoende av vilken inställning man har i frågan om slutlig användning av energi eller primärenergi så har regeringen inte tagit slutlig ställning i frågan när den för riksdagen presenterade Sveriges handlingsplan för energieffektivisering. Därmed föreslår Familjebostäder att energiplanen för Stockholm tar bort formuleringen att ”primärenergi - användningen måste ses som prioriterat” och ersätts med formuleringen ”det är prioriterat att energieffektiviseringen ses ur ett systemperspektiv och att

modellen för systemperspektiv ska utformas i samråd med berörda inom Stockholms stad”.

Stockholms Hamn

Stockholms Hamn anser att eftersom både "Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2012-2015 med utblick till 2030" och stadens Miljöprogram redovisar fakta, analyserar och sätter upp mål och visioner i energifrågor, hade det varit till fördel om det skett en tydligare samordning mellan dessa tre strategiska dokument. Därigenom skulle Energiplanen bättre kunna bli en åtgärdsplan och ett samordnande dokument för stadens energiplanering.

Potentialen för minskad energiåtgång samt för minskade utsläpp av klimatgaser inom olika sektorer, samt en jämförelse mellan dessa, skulle kunna utvecklas ytterligare i programmet. Visserligen finns väl redovisat, inte minst i "Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2012-2015, med utblick till 2030", potentialen av energieffektiviseringar fastigheter, nya kraftvärmeenheter, nya fordonsbränslen, ökad kollektivtrafik och större andel miljöfordon, mm. Men en värdering av potentialen utifrån de mest *kostnadseffektiva åtgärderna* för minskad energiåtgång och minskade utsläpp av klimatgaser i fastigheter, produktion av energi till fastigheter, trafiksektorn (lastbils-respektive övrig fordonstrafik), avlopp, sophantering, mm, skulle vara ett viktigt beslutsunderlag för investeringar, mm.

Stockholms Hamnar har under åren konsekvent arbetat med både energieffektiviseringar och åtgärder för minskad miljöbelastning. Högt prioriterade områden har varit Klirnatskalsåtgärder, Green Buildingmärkning, avveckling av användning av fossila bränslen i byggnader, omfattande utbyte av belysningsarmaturer och elanslutning av fartyg. Andra idéer och projekt är installation on av elmätare hos hyresgäster och byggande av Sveriges största solcellsanläggning på taket av Magasin 6.

Hamnens arbete för att utveckla hamnarna, exempelvis Värtapiren i Stockholm och Norvik i Nynäshamn, för att förstärka sjötrafikens konkurrensförutsättningar i förhållande till lastbilstrafiken, har också betydande miljövärden.

Skolfastigheter i Stockholm AB

SISAB anser att energiplanen är välarbetad, välformulerad och i stort sett bra. SISAB bedömer också att det egna miljö- och energiarbetet, redovisat i bl a SISAB:s miljöprogram, ligger i linje med energiplanens inriktningar. SISAB anser dock att det remitterade förslaget kan förbättras i vissa avseenden.

Tydliggör kopplingen till andra gällande och kommande program och planer

SISAB anser det viktigt att det tydligare klargörs de inbördes förhållandena mellan energiplanen och miljöprogrammet samt åtgärdsplanen för klimat och energi.

Tydliggör planeringsinriktningarna och förvaltningars och bolags rådighet

Planen redovisar planeringsinriktningar för energisektorn, transportsektorn och

bebyggelsesektorn. Det vore även önskvärt med punktvisa sammanfattningar på inriktningarna/visionerna och tydligare koppling till vad stadens förvaltningar och bolag i praktiken har rådighet över. Planen skulle exempelvis kunna ge mer vägledning inför förvaltningars/bolags val av värmesystem/-källor och av transporter/bränslen, utifrån planens intention om att olika energikällor ska användas på ett optimalt sätt så att den totala energianvändningen blir så begränsad som möjligt.

Därutöver har SISAB några detaljerade synpunkter på texten som kommer behandlas vid revideringen av planen.

StorStockholms Brandförsvaret (SSSBF)

SSBF lämnar nedan yttrande avseende hantering av tekniska olycksrisker i föreslagen energiplan.

Energisektorn

Energianläggningar utgör riskobjekt, då de hanterar farliga ämnen eller stora mängder brännbart material. SSBF vill därför framhålla att det kan vara värdefullt att beakta olycksrisker redan i utredningar och bedömningar av förutsättningar för lokalisering av denna typ av anläggningar.

Transportsektorn

Alternativa drivmedel inom transportsektorn och ökad energieffektivitet för godstransporter kan generera en förändrad riskexponering från vägar och järnvägsspår. Detta då skyddet idag kan vara anpassat utifrån vissa specifika produkter och vägval. SSBF anser att detta bör beaktas vid utvärdering av alternativa drivmedel och energieffektiviserande åtgärder för att, som energiplanen anger, kunna välja lösningar utan avkall på säkerhet.

Bebyggelsesektorn

En förtätning av staden sparar resurser men medför samtidigt en förändrad riskbild. SSBF anser att olycksrisker bör beaktas tidigt i den fysiska planeringen

Ovanstående aspekter kan ses som konsekvenser av energiplanen avseende inverkan på miljö och hälsa. SSBF anser att resonemanget om konsekvenser för miljö och hälsa i energiplanen saknar detta perspektiv.

Enskede-Årsta-Vantör SDN

Enskede-Årsta-Vantör SDN anser att energiplanen bör klargöra för de utmaningar som det innebär att utveckla en tyngdpunkt som Högdalen till täta boendemiljöer och kollektivtrafikknutpunkt samtidigt som den utgör en viktig plats för energisystemets produktion. Det är viktigt att utvecklingen av energiproduktionen och transportarbetet till och från Högdalen kan samverka med utvecklingen av bostadsområdena i området. Vid nybyggnation av verksamhetslokaler och bostäder bör förutsättningar för att sortera avfall byggas in från början.

Vänsterpartiet har lagt ett eget förslag till beslut.

Farsta SDN

Farsta SDN anser den föreslagna energiplanen ligger i linje med andra dokument men att de olika styrdokumenterna överlappar varandra inom klimat- och energiområdet. Farsta SDN instämmer i stort med innehållet i förslaget men har några kommentarer.

Den stora ökningen av utsläpp från tunga lastbilar de senaste tio åren måste bromsas. Samtidigt vet vi att den tunga trafiken kommer att öka framöver i stadsdelsområdet och staden. Med utbyggnaden av hamnen i Norvik kommer godstrafiken att öka på Nynäsvägen. Den föreslagna flytten av Slakthusområdets verksamhet till Larsboda industriområde kommer också att leda till ökat antal tunga godstransporter. Det innebär att de redan omfattande utsläppen ökar ytterligare. Målet för antalet tunga fordon som är miljöfordon måste med åren ökas från de 10 procent som är satt som mål för år 2014.

Transportsektorns användning av fossila bränslen är ett stort problem. Förslag på lösningar tas bland annat upp i den kommande framkomlighetsstrategin.

Farsta är en i översiktsplanen utpekad tyngdpunkt vilket innebär ett större bebyggelsetillskott och en större stadsmässighet och fler urbana stråk. Farsta SDN anser att det är viktigt att energiplanens övergripande riktlinjer är möjliga att genomföra på det lokala planet. Exempel på dåliga alternativ för verksamhetslokaler är tillfälliga paviljonger. Det är ett sätt att lösa akuta lokalbehov i stadsdelsområdena, men sett ur energisynpunkt är det ett mycket dåligt val av lokaler som i framtiden måste undvikas.

Socialdemokraterna och vänsterpartiet har lagt ett eget förslag till beslut.

Östermalm SDN

Östermalms SDN bedömer att övergripande strategier och planeringsinriktningar i energiplanen är förenliga med övriga miljömål som finns i stadens styrdokument, t.ex. miljöprogrammet och framkomlighetsstrategin. Energiplanens ambitioner om att minska utsläppen överensstämmer med kommunfullmäktiges mål om att Stockholms livsmiljö ska vara hållbar. Liksom energiplanen anger, menar SDN att det är viktigt att erfarenheter från Norra Djurgårdsstadens arbete med hållbara livsstilar, samt övrigt miljöarbete, tas till vara och implementeras i övriga stadsutvecklingsprojekt. Förvaltningen anser att det är angeläget att miljöfrågorna prioriteras och ges tillräckligt med resurser för att kunna genomföras. Samverkan mellan berörda myndigheter och kommuner är enligt SDN viktig för att på ett effektivt sätt kunna uppnå miljömålen. I stadsutvecklingen verkar SDN för en ökad s.k. områdesplanering vilket bland annat skapar möjlighet för ökad samverkan kring miljöfrågorna.

Miljöpartiet har lagt ett eget förslag till beslut.

Övriga organisationer

Stockholms Byggmästareförening

Stockholms Byggmästareförening har tidigare lämnat synpunkter på såväl kommunens översiktsplan som på förslaget till miljöprogrammet för 2012-

2015 och kan konstatera att förslaget till Energiplan ligger i linje med dessa tidigare dokument.

Föreningen tillstyrker att det framlagda förslaget antas som ett tillägg till Stockholms översiktsplan - Promenadstaden.